

شهربانو

۲شنبه
۱۲مهر ۱۴۰۰
۲۷صفر ۱۴۴۳ شماره ۳۴۶

(۶)

طعم شیرین وقف

گفت‌وگو با بانو فرشته فرشیدی
واقف ۲ مدرسه در ناحیه ۴ مشهد

الهی نظری

عکس: مهدیه غفوریان

همواره وقف یکی از سنت‌های اسلامی ما بوده است که جزو برترین ثواب‌ها و فضیلت‌ها در فقه اسلامی محسوب می‌شود. به همین دلیل، وقف به شکل‌های گوناگون از گذشته‌های دور، در میان بانوان سرزمین ما نیز رایج بوده است. بانوان مشهدی نیز در این امر شریک بوده‌اند. شاید یکی از مهم‌ترین این موقوفات، مسجد گوهرشاد در ضلع جنوبی حرم مطهر امام رضا (ع) باشد که به دستور بانو گوهرشادآغا، همسر یکی از پادشاهان تیموری، ساخته شده است و از نفیس‌ترین شاهکارهای معماری ایران در دوره تیموری به شمار می‌رود. هنوز هم این شعله خاموش نشده است و بانوان نسل‌های مختلف هرکدام به طریقی نقشی در فرهنگ وقف به یادگار گذاشته‌اند. فرشته فرشیدی یکی از این بانوان است که ۲ مدرسه غیردولتی را در مشهد از ابتدا تا انتهای آن می‌سازد، تجهیز می‌کند و در نهایت آن‌ها را وقف عام می‌کند و سعی می‌کند طعم وقف را به کسانی که گذرشان به این مدرسه می‌افتد و شرایط مالی خوبی هم ندارند بچشانند. «دبیرستان ثامن نور توس» در چهارطبقه ساخته و تجهیز شده است. کلاس‌های بزرگ و مجهزی دارد. دوربین روی رایانه در همه کلاس‌ها، از کلاس‌های مجازی دوره کرونا خبر می‌دهد. فهرست اسامی افتخارآفرینان و نخبگان علمی و پژوهشی مدرسه را چاپ کرده و به دیوار زده‌اند تا هر بار با دیدن این اسامی، نفسی تازه کنند که کارشان را درست انجام داده‌اند.

رافروختم. ضمن اینکه صفر تا صد تجهیز این مدارس نیز با هزینه خودم و وام‌هایی که گرفتم بوده است.»

او معتقد است امروزه اعتلای فرهنگ یکی از مسائل مهم جامعه است و شاید در جامعه‌مان آن قدر که گرسنگی فرهنگی داریم، گرسنگی جسمی نداشته باشیم. به همین دلیل، تربیت انسان خیلی مهم است. «مدارس غیرانتفاعی سود داشته‌اند و هنوز هم دارند. به همین دلیل، اساسنامه‌ای از سوی آموزش و پرورش ارائه داده شد که باید سود این مدارس صرف توسعه آن‌ها شود. مادر این مدرسه طبق اساسنامه‌ای که آموزش و پرورش داده است، شهریه دریافت می‌کنیم، اما همیشه سعی کرده‌ام به نوعی وقف را در مدرسه زنده نگه دارم. به همین، دلیل هر سال ۲۰۰ تا ۳۰۰ میلیون تومان تخفیف برای ثبت‌نام دانش‌آموزان داریم که به صورت ۲۰، ۵۰ و ۱۰۰ درصد تخفیف صورت می‌گیرد.»

فرشیدی کارمندان، معلمان و حتی گاهی دانش‌آموزانی که در ۲ مدرسه وقفی آن‌ها تحصیل کرده‌اند گروه مجازی دارند و در روزهای مختلف سال و در همه مناسبت‌ها با صرف هزینه، کار خیری انجام می‌دهند. «در مدت همه‌گیری کرونا، به خیریه‌ها کمک کردیم. برای بچه‌های روستا که به دلیل نبود امکانات نمی‌توانستند در کلاس‌های مجازی شرکت کنند، تلفن همراه خریدیم. گاهی نیز ارزاقی را بسته‌بندی می‌کنیم و به دست خانواده‌های بی‌بضاعت می‌رسانیم.»

➤ وقف بدون حمایت خانواده ممکن نبود

او معتقد است تأسیس ۲ مدرسه یا همان وقف و انجام کارهای فرهنگی در سال‌های متوالی، بدون حمایت خانواده‌اش امکان‌پذیر نبوده است. او در همه این سال‌ها سعی کرده است که تمام وظایف معلمی، همسراری و مادری را بی‌کم و کاست انجام دهد. «همسر فوت شده است، اما ۵۰ سال زندگی مشترک داشتیم. همسر فرهنگی بود، اما برخلاف من که خیلی اهل فعالیت بودم، شخصیتی آرام داشت. به همین دلیل هر زمانی که دچار چالشی می‌شدم، کمک می‌کرد. سال‌های اولی که مدرسه تأسیس کرده بودم، گاهی تا ساعت ۲ با مادام مشغول تجهیز مدرسه بودیم و همسر همیشه من را پشتیبانی می‌کرد. همیشه سعی می‌کردم کارهایم را طوری برنامه‌ریزی کنم که به همه فعالیت‌هایم برسیم. سال‌ها بود که من ۲ شیفت مدیر مدرسه بودم، اما صبح که از خانه بیرون می‌رفتم، خانه مرتب و غذا حاضر بود.» شاید خیلی‌هایمان از زنان واقف مشهدی یا حتی در سایر شهرهای کشور بی‌خبر باشیم و به نظر می‌رسد آن‌طور که باید و شاید، جایگاه این زنان دیده نشده است، اما به گفته فرشیدی که نمونه‌ای از این زنان است، آن‌ها با خدا معامله کرده‌اند و چیز دیگری برایشان اهمیت ندارد. «اگر می‌خواستیم به فکر دیده شدن باشیم، نباید این وقف را انجام می‌دادم. به هر حال هر کسی از انجام کاری لذت می‌برد. من هم این لذت را در وقف می‌بینم.»

➤ هر ۳ خواهر معلم شدیم

پدر فرشیدی در نیروی انتظامی مشغول به کار بود و تا مقطع دیپلم درس خوانده بود، اما به زبان فرانسه مسلط بود. به یاد دارد که پدر به زبان فرانسه برایشان قصه می‌گفت. مادرش نیز خانه‌دار بود، اما هر دو به تحصیل فرزندانشان اهمیت می‌دادند. «به یاد دارم در آن زمان، عمه‌ام معلم بود و به طور کلی، خانواده فرهنگ‌دوستی داشتیم. ما هم ۵ خواهر و برادر بودیم که هر ۳ خواهر معلم شده ایم.»

➤ تأسیس مدرسه غیرانتفاعی در دهه ۷۰

او در سال ۱۳۴۸ با مدرک کاردانی در رشته زبان انگلیسی، معلم می‌شود، شغلی که خیلی به آن علاقه‌مند بود و هست. بر این باور است که اگر از نو متولد می‌شد، باز هم این شغل را انتخاب می‌کرد. یک سال در روستاهای محروم اطراف مشهد مانند جیم‌آباد فعالیت می‌کند. فرشیدی همین شغل را ادامه می‌دهد تا اینکه بعد از بازنشستگی و با تصویب مجلس، به فکر تأسیس مدرسه غیرانتفاعی می‌افتد. «اوایل بیشتر فرهنگیان بازنشسته به سراغ تأسیس مدرسه می‌رفتند. من نیز جزو اولین گروه‌های فرهنگی بودم که مدرسه غیرانتفاعی راه‌انداختم زیرا از یک طرف بازنشسته شده بودم و نمی‌خواستیم در خانه بنشینیم و از طرف دیگر دوست داشتم خدمتی ارائه بدهم. سال ۷۴ یک مدرسه غیرانتفاعی در سجاد تأسیس کردم. چند سالی راهم در مدارس استیجاری گذراندیم که مشکلات زیادی داشتیم و کلاس‌ها استاندارد نبود. ضمن اینکه سال‌های اول چندان هم استقبال نمی‌شد زیرا این مدارس جدید بودند.»

بیشترین مدارس در ناحیه ۴ مشهد قرار می‌گیرد، یعنی درست همان جایی که او ۲ مدرسه را وقف عام کرده است. معتقد است که تعداد افرادی که حاضرند مدرسه‌هایی را که تأسیس می‌کنند بسازند انگشت‌شمار است به این دلیل که نمی‌خواهند زیر بار هزینه آن بروند. «اولین مدرسه‌ای که وقف کردم ثامن نور توس در تاریخ ۸۸/۸/۸ بود در مقطع دوره دوم دبیرستان. متراژ آن ۵۷۰ متر است و زمین آن را از آستان قدس رضوی به مبلغ ۴۵۰ میلیون تومان خریداری کردیم. تنها مزیتی که در این حوزه داشتیم این بود که مبلغ را در چند مرحله پرداختیم. این مدرسه در دوران کرونا ۲۰۰ تا ۲۵۰ نفر دانش‌آموز داشته است.»

➤ از صفر تا صد ساخت و تجهیز مدارس برعهده خودم بود

خرید زمین مدرسه دومی که آن را ۳ سال پیش وقف کرده یک میلیارد تومان هزینه برداشته است، اما در ۵ طبقه و مجهزتر از مدرسه اول ساخته شده است که در آن حدود ۳۰۰ دانش‌آموز در مقطع دبستان و دوره اول دبیرستان درس می‌خوانند. «برای اینکه این زمین را بخرم و مدرسه وقفی بسازم، یک خانه پانصد و شصت متری